

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Fusiune.

Sibiu, 2 Septembrie n.

Suntem încă în vacanță parlamentară. În viața politică maghiară domnește încă liniște desăvârșită, și totuși cei chemați să dea direcție politicii în statul nostru nu se prea bucură de liniște, ci se sbuciumă, se frământă, pentru a pune la cale un lucru mare: *fusiunea* partidelor politice din actuala coaliție și formarea unui singur partid puternic unguresc. Tot mai mult se scrie prin ziarele maghiare și prin cele dela Viena despre aceasta eventualitate, și se spune, că nu mai stă acum nimica în calea realizării acestei dorințe, nutrită de toți corifeii partidelor maghiare, și că înainte de a se redeschide dieta, fusiunea să va efectui după toate formele și în deplină regulă.

Luată din punctul de vedere al situației actuale politice, fusiunea partidelor maghiare și contopirea lor într'un singur partid puternic, cu program unitar, cu conducere unitară, nu poate se ne face nici o bătaie de cap. Și până acum, partidele din coaliție tot așa au funcționat, ca și cum ar fi format un singur partid. În dietă împreună au votat ce li s'a cerut, legi și bani, și tot împreună vor merge și în restul ciclului actual parlamentar, până la închiderea lui.

Dar fusiunea nu se face pentru acum, ci pentru viitor. Și asta e ce trebuie să ne facă o oarecare îngrijorare. Pentru că am mai avut parte de o fusiune în trecut, și am văzut ce a însemnat ea. Nimic alt, decât înstăpânirea partidului elit, de fusiune asupra situației politice din țară, și rămânerea sa la putere timp de treizeci de ani. A fost fusiunea făcută între vechiul partid deakist și partidul de opoziție al lui Tisza Kálmán, la anul 1875, când s'a dat naștere partidului liberal de tristă memorie. Ne temem deci, că istoria se va repeta. Și nu se naște nici un bine pentru țară din faptul, dacă unul și același partid rămâne prea mult la putere. Ar trebui să se formeze și la noi două partide guvernamentabile, care apoi să se schimbe și să-și iee locul unul în conducerea afacerilor de stat. Numai așa se poate eserca controlul sever, și numai așa se poate pune stavilă abuzului, care tot mai există în statul nostru în unele privințe.

Incolo fusiunea, care, cum ne asigură unele ziare maghiare, are să se facă încă înainte de redeschiderea dietei, noi ne-o închipuim, că se va face, ori cu consentimentul și cu espressa aprobare a Coroanei, ori apoi fără considerare la aceea, că convine-i, ori nu-i convine Coroanei, se fie în Ungaria numai un singur partid maghiar, unitar în program și în vederi?

În cazul prim putem să ne așteptăm la aceea, că partidele maghiare vor renunța pentru totdeauna la pretensiunile lor ridicate mai anii trecuți cu privire la armată; nu vor mai pretinde deci limbă de comandă

maghiară în regimentele recrutate de pe teritoriul Ungariei. Vor renunța poate și la înființarea băncii proprii ungurești de stat, și se vor mulțami numai cu nescăi concesiuni și favoruri de a patra mână, acordate din partea Coroanei. În schimb însă va renunța și Coroana dela introducerea votului universal, egal și secret la alegeri, și Maghiarii vor primi permisiunea, de a face noua lege electorală așa cum lor le place și cum lor le cuvine.

Dacă însă fusiunea partidelor din coaliție se intenționează a se face fără consentimentul, fără aprobarea Coroanei, atunci nu putem se credem alta, decât că Coroana insistă pe lângă introducerea votului universal la alegerile parlamentare în Ungaria, mai ales că el e introdus deja în cealaltă parte a monarhiei, și fusiunea se face, ori pentru a împedea în dietă votarea proiectului de lege ce-l va prezenta guvernul, ori apoi pentru ca la alegerile ce se vor face în urma noiei legi, partidele maghiare se fie toate una și împreună să lupte pentru a împedea intrarea în număr prea mare în dietă a naționalităților și a socialistilor, elementele chemate se formeze și în viitor, ca astăzi, opoziția parlamentară în dieta țării noastre.

Astea sunt părerile noastre asupra fusiunii partidelor maghiare din dieta țării; și după ce ultimele știri primite dela Budapesta ne spun, că pe la mijlocul lunii Septembrie toți șefii partidelor politice maghiare vor ținea conferință în Budapesta, în chestia fusiunii și în chestia reformei electorale, ne vedem întăriți în convingerea, că fusiunea stă în adevăr în strânsă legătură cu reforma electorală, fie în una, ori în cealaltă dintre formele amintite de noi mai sus.

Sărbările dela Oravița.

Vorbirea de deschidere a viceprezidentului Virgil Onițiu, cetățean în adunarea generală a Societății pentru fond de teatru.

Onorată adunare generală!
Domnilor și doamnelor!

Urmărind cu luare aminte dezvoltarea Societății pentru crearea unui fond de teatru român, care se întrunește în adunare generală azi în Oravița, ne vom convinge, că această societate s'a născut și s'a dezvoltat sub impulsul aceluiași neastâmpăr de grăbită înaintare, cu urmările sale firești de crize grele, care se arată în lupta pentru existență a tuturor instituțiilor noastre de cultură în veacul al XIX-lea.

Treziți la conștiința de sine și lămurii asupra grozavei înapoieri a neamului față cu înaintarea culturală a apusului, — puținii noștri conducători după vremuri — căci mulțimea mare își continuă somnul înainte — au fost lăzuți de vârtejul unui neastâmpăr, a unui impuls năvalnic de a face să dispară prăpastia uriașă dintre starea în care ne aflăm și dintre aceea a Europei culte, de a repara prin inițiative și stăruințe entusiaste tot ceea ce pierdusem în „somnul cel de moarte”.

Este înălțător acest avânt de renaștere, care îndeamnă și însuflețește pe hecatoncheirii culturii noastre naționale de pe la mijlocul secolului trecut.

Neastâmpărul lor impulsiv, — firește și cam pripit, — a inițiat multe mișcări

frumoase și înălțătoare, cari deschideau perspective strălucite în viitor pentru fantasia lor învăpăiată, pentru speranțele lor neîngrădite, — fiind însă isvorâte din însuflețire fără destulă cumpănire, fără de frâu realității, ele au rămas în mare parte și pentru multă vreme „pia desideria”, dorințe deșarte. Vă amintesc numai avântul de însuflețire, care s'a cheltuit pentru crearea unui fond, din care să se înființeze o academie românească de drept în Ardeal, o întreprindere, care după vre-o douăzeci de ani a trebuit să se părăsească cu desăvârșire, fiindcă era cu neputință de realizat.

Astfel toate societățile și întreprinderile noastre culturale de pe la mijlocul veacului trecut se pornesc cu mare avânt, cu nespuse însuflețire, cu învăpăiată nădejde în viitor și sunt încurajate la început de sprijinul tuturor.

Încetul cu încetul însă văpaia însuflețirii inițiale începe a se potoli, judecata cumpănită începe să intre în acțiune și împreună cu ea: umbra ei nedespărțită, scepticismul. Nădejdele de ieri se desțarnă ca fulgii de nori la lumina soarelui și roitul nemulțămilor crește din zi în zi înainte. Puținii conducători, cari păstrează încă ceva din căldura potolită a începutului, rămân isoiați și ajung să se vadă față în față cu o tabără de nemulțămii. În acest stadiu de întărire culturală stagnează, vegetând numai de pe o zi pe alta, și perde văzând cu ochii tărâmul de sub picioare. Aceștia sunt anii ei de criză.

Și a fost o norocire adevărată pentru instituțiile noastre culturale, că în stagnarea produsă nu au eșit în definitiv biruirii scepticii, ceea ce ar fi însemnat moartea lor, ci au rămas în totdeauna și mai departe la cârmă cei cu nădejde. Astfel crizele s'au trecut cu succes și în urma lor s'a produs o mare și salutară schimbare în viața internă a acestor societăți și instituțiuni. Visătorii s'au mai lăsat de visuri și începură să judece și se cumpănească. Ei își coboră privirile dela stele la pământ, scrutează terenul întelenit, pe care au să-l parcurgă, cu un cuvânt se îndrumă spre o muncă mai puțin lămoasă, mai puțin înălțătoare, dar mai cu folos: spre munca practică de pionieri. În locul flămurei cu devise de aur, care le făcea în mâni până ieri, ei apacă sapa și ciocanul, în locul focurilor de artificiu, ei iau felinarul în mână, ca se dăreze pas de pas drumul înaintării conținute, dar sigure. Și dacă în munca aceasta dură și grea de desțelenire a ogorului nu vor perde cu totul din suflători lor sămânța de însuflețire, ce s'a sămănat dela belșugul însuflețirii înaintărilor, dacă se vor ferece cu plătașa îndelungatei răbdări și nu se vor clătina în credința tare, că munca lor — deși mai târziu — dar își va avea rodul ei, — atunci — împreunând astfel trecutul cu prezentul, vor aduce servicii reale pentru cultura neamului lor.

Nu mă voiu estinde aici, ca să arăt cum toate societățile și instituțiile noastre culturale cu un trecut mai vechiu, în frunte cu „Asociațiunea pentru liter. rom. și cultura poporului român”, au făcut această cale ajunsa tipică la noi.

Mă mărginesc a urmări această cale numai în viața „Societății pentru fond de teatru român”, căutând să lămuresc îndeosebi stadiul nostru actual de evoluțiune, pentru ca știind cum stăm și până unde am ajuns, — să ne putem înarma cu acele mijloace de luptă și de apărare, cari în acest stadiu al evoluției noastre ni-se impun mai cu deosebire.

Inițiată la anul 1870, la inițiativa entuziastului nostru fost prezident Iosif Vulcan, societatea noastră într'o vâlătaie de însuflețire câștigă în cel mai scurt timp inimile tuturor. Un teatru național, un edificiu măndru, cu o scenă largă, pe care să se reprezinte drame și comedii cu motive din istoria și din prezentul neamului, pe care să ni-se înfățișeze jocurile noastre naționale, de unde să se înalțe farmecul duios al muzicii noastre naționale. Ce vis măndru! Ce vis frumos! Societa-

tea se constituie. Cei mai buni ai noștri iau parte la înjgheburile ei. Primele adunări generale sunt adevărate sărbători de însuflețire. Contribuțiile bănești curg din toate părțile. În diferitele centre culturale se aranjază petreceri, teatru și concerte, cari varsă tot veniturile lor net în fondul nou înființat, din care să se dăreze templul thaliei române.

E absolut cert, — ceea ce mulți din cei de azi nu mai știu, — că inițiatorii Societății noastre și însuflețitorii ei sprijinitori dela început s'au gândit numai la acest ideal: să adune un fond, din care să dăreze un templu măreț pentru thalia română, adică să zidească un teatru românesc!

Cine să se fi cugetat în acel avânt furtunos de însuflețire, sau dacă s'ar fi cugetat vr'unul, cine i-ar fi luat în samă glasul perdut în sgomotul asurzitor al nădejților, zic, cine s'ar fi cugetat la banalități ca aceste: Unde se înălțăm acest templu? Câte parale va reclama înălțarea lui? Ce capitale se vor cere pentru montarea și administrarea lui, pentru înjgheburile și susținerea unei trupe corăspunzătoare? De unde vom găsi publicul, care să susțină acest teatru măreț în câte o stagiune de 8 luni pe an, dată fiind imobilitatea zidirei?

Ei bine, nu s'a cugetat nimeni la toate acestea.

Însuflețirea — alimentată prin neînfrântul inițiator al Societății — s'a susținut cu o progresivă potolire timp de vre-o 12—17 ani, dar când valorile entuziasmului rănd pe rând s'au așezat și oamenii au început să-și dea seama mai calm asupra mijloacelor și scopului urmărit, — rezultatul a fost o răcoare generală și o înstrăinare de societate. Începură a se ridică glasuri în contra îndreptăririi de a fi a acestei societăți, care — se zicea — deplasează un capital însemnat din averea noastră națională, pentru un scop himeric, sau cel puțin prea îndepărtat, dacă nu chiar nerealizabil. Și apoi câte năcazuri și necesități culturale cu mult mai arzătoare avem noi — se zicea, — pentru cari ar fi o binefacere dacă s'ar putea folosi de capitalul adunat de această societate fără rost. Și erau oameni, cari declarau pe față, că ar fi mai bine, ca societatea să se desființeze și averea ei să se treacă la Asociațiunea transilvană.

În această strămătoare, cu scop de a salva societatea noastră și de a-i justifica rostul de a fi, — s'a ridicat mai întâiu glasul acelor, cari au urmărit cu dragoste avântul ei de până atunci, — și s'a cerut o nouă formulare a scopului ei, — mai corect: o altă explicare a literelor din statute, prin care s'a se justifice rostul ei de a fi și datorința neamului de a o sprijini. Și am mulțămirea sufletească, de a fi fost unul dintre cei dintâi, care într'un articol special — era imi pare la anul 1887 — am atras atenția societății asupra acestui moment de a fi sau de a nu fi pentru ea, stăruiind ca să lase chestia „edificiului” teatru pentru alte vremuri și deocamdată să stăruie mult pentru realizarea teatrului viu, — pentru miez, nu pentru găoace, pentru trupul însuflețit, nu pentru haina externă.

Ideea a prins rădăcini în public. Dar factorii conducători nu se puteau împrieteni cu ea. Tabăra nemulțămilor astfel creștea. Viața societății era amenințată a se stânge. Singurele liocări de viață ale ei: adunările generale, încetează. Nu se mai găsesc centre românești, cari să se deschidă pentru cultul thaliei române.

În această situație precară, — criza ajunsese la culme, părintele societății noastre, care a fost Iosif Vulcan, o mută din centrul ei depărtat, la Brașov. Și cu această mutare se începe o eră nouă în viața societății.

Era aceasta mai nouă a societății noastre — în care criza îndelungată s'a delăturat — ași putea-o caracteriza ca fiind era, în care conducerea societății nu se baricadează rigid între literele moarte ale conceptelor tradiționale, ci ținând samă de părerile și nemulțămirile celor de bine

din publicul nostru mare — căci fără de acest public nu putem exista și nu avem rost să existăm, precum și de dorințele juste și executabile ce s'au ivit, — a părăsit încetul cu încetul în frunte cu venerabilul nostru fost prezident murii chinezesti ai „zidirii teatrului” și după câțiva ani de tranziție, la 1903, anul unei epoci noi în viața societății, s'au putut începe lucrările pregătitoare pentru înființarea viitorului teatru românesc, un teatru deocamdată nelegat de un local anumit și propriu, pribeag, ca și felul de trai al neamurilor care încep a se înfrupta, cu un cult al artei nu sub bolți arcuite pe colonne încremenite în marmură, ci ca să zic așa — sub cerul liber.

Cu anul 1903 s'au început pentru societatea pentru fond de teatru român anii muncii de pioniri. Abia de 5 ani încoace am luat și noi în mână sapa și cio-canalul, ca să durăm calea pentru viitorul teatru românesc.

Stadiul acesta al dezvoltării noastre trebuie să-l fixăm bine, ca să nu fim rău înțeleși în stăruința noastră și să nu ni-se ceară lucruri, a căror realizare este rezervată viitorului, ce ni-l vom croi prin sudoarea feții noastre.

Ce am făcut până acum în epoca aceasta din urmă?

Nu avem repertoriu pentru teatru, nu avem actori, ni se pierd cântecele naționale — ni s'a strigat. Am publicat deci premii pentru piese originale potrivite, am făcut traduceri și localizări de piese din alte limbi și am înghebat din ele o mică bibliotecă teatrală, care își face cursul ei de dezvoltare. Am dat burse și ajutoare pentru tineri cu aptitudini pentru teatru și ne mândrim, că cu sprijinul nostru s'a făcut Zaharie Bărsan aceea ce este, și că cu ajutorul nostru va deveni dl Aurel Bănuțiu aceea ce dorim cu toții să fie. Am premiat prima colecție de melodii originale de muzică populară românească, făcându-i cu puțință dlui Tiberiu Brediceanu publicarea ei și ne-am îngrijit, ca colectarea de melodii să se continue în mod sistematic, prin fonograful brevetat și întocmit în special pentru astfel de colectări folklorice. Și pe lângă toate acestea am încurajat din cât am putut mișcarea teatrală a diletanților nostri, urmărindu-i an de an cu cea mai încordată atențiune.

Activitatea aceasta inițială în munca de pioniri ai teatrului viitor — începând cu anul proxim va trebui să crească și să se stabilească în mod definitiv, oapătând și mai multă unitate în mersul ei.

Ceea-ce am cercat de atâtea ori, pentruce am cheltuit înzadar atâtea stăruințe: ca să angajăm toate centrele periferiale la conlucrare pentru scopurile urmărite de societatea noastră, va începe a se realiza de acum.

Prin angajarea unui director artistic al societății noastre, om cu pregătire specială în de ale teatrului, cu dragoste de muncă și cunoșcător al relațiilor de pe la noi, — sperăm că ne va succeda a reînvia treptat în tot mai multe centre românești interesul pentru teatru, organizând și întemeiând teatrul nostru de diletanți de azi și perfecționându-l prin exemplul viu și prin povețele pricepute ale noului nostru director artistic. Astfel sperăm a ne crește publicul pentru teatru, care va să vină când vremea se va împlini.

În stadiul actual al evoluției noastre ni-se impune deci stăruință și îndelungă răbdare în calea ce ne-am croit. Vor trece ani de zile și dacă vom munci cu încredere în viitor, atunci vom pregăti terenul în toate privințele pentru etapa proximă, care va fi un teatru ambulant cu o trupă de artiști de profesie. A cere azi dela noi înghețarea acestei trupe, înseamnă a nu cunoaște chestiunea. Când ne vom fi pregătit repertoriul teatral necesar, când vom fi adunat un material bogat de muzică populară, când ne vom fi format un public mare și bine pregătit pentru gustarea estetică a teatrului și când vom dispune de mijloace bănești îndoite, atunci, numai atunci va fi sosit timpul înghețării unei trupe de artiști de profesie.

Până atunci să nu se aștepte dela noi surprinderi, să nu ne ceară falfăiri de steaguri cu devise nouă, nici întreprinderi riscate puse în lumină bengalică. Mai cu seamă, că astfel de producții reclamă de obicei bani mulți, — iar noi ținem să nu cheltuim avutul nostru, ci folosind cu măsură venitele noastre, să sporim an cu an frumosul capital adunat, din care se va înființa odată teatrul național. E timpul să înțeleagă și ceice ne judecă fără de a pune umărul la munca noastră, — că stăruința noastră fără de sgomot și fără de reclamă nu este trândăvie, și că ne-am tras bine seamă cu aceea ce vrem și mai cu seamă cu aceea ce este pentru acum bine să vrem.

În credința, că și Dvoastre, care v'ați întrunit la această adunare generală, im-

părtașiți aceste vederi, cari nu sunt numai ale mele, ci ale întregului comitet, și că ne veți da tot sprijinul ca să stăruim și mai departe în munca noastră de până acum și în direcția indicată de mine, — vă salut cu dragoste frățescă și declar adunarea generală a societății pentru fond de teatru român de deschisă.

Adunarea generală

a societății pentru fond de teatru român.
— 30 August n.

Joi sara, săptămâna trecută, la orele 10 a sosit trenul la Oravița, deci cu o întârziere de o oră și jumătate. La gară s'a adunare lume multă și aștepta sosirea trenului, care aducea și pe membrii comitetului societății pentru fond de teatru, cari veniau la adunarea generală a societății. S'au dat jos din tren domnii: Dr. Nicolau Vecerdeș, Dr. Iosif Blaga, Vasile Goldiș și Dr. George Dobrin, — membri în comitet. Vice prezidentul Virgil Onițiu, în urma unei indispoziții care s'a ivit în momentul din urmă, nu a putut veni la adunare. Tot cu trenul acela a sosit și un public număros românesc, mai ales din Lugoj.

Dupăce s'au dat jos toți din tren, corul gr.-ort. din Oravița-română, postat în fața gării, a intonat un cântec național, apoi protopopul gr.-cat. Victor Poruțiu a salutat de bună sosire comitetul, răspunzându-i și mulțumind pentru primirea frumoasă dl Vasile Goldiș. A urmat „Intru mulți ani” cântat de corul gr.-cat. și lumea și-a făcut intrarea în Oravița. Casele erau frumos luminate și decorate cu flori și cu covoare, iar de pe dealuri resunau bubuiturile de treascuri.

S'a ținut apoi obicinuita sară de cunoștință în restaurantul „Coroana ungară”, unde Românii au ramas împreună, în bună animație, până bine după miezul nopții. Toaste nu s'au rostit.

În ziua următoare, Vineri, ziua de Sfânta Marie Mare, la orele 9 s'a început serviciul divin în ambele biserici române. În cea gr.-or. a oficial protopresbiterul din Maria-Radna, Procopiu Givulescu, în cea gr.-cat. protopopul V. Poruțiu. În fiecare biserică a cântat corul confesiunii respective. Inteligența a participat în număr frumos la serviciul divin.

La orele 10 și jumătate s'a deschis apoi prima ședință a adunării generale a societății pentru fond de teatru român. A deschis-o domnul Vasile Goldiș, membru în comitetul societății. Comunică cu mult regret, că viceprezidentul societății, Virgil Onițiu, a fost împedecat se vină la adunare și să-i conducă ședințele. Și-a trimis însă discursul de deschidere, și roagă adunarea să-l asculte cu bunăvoință, iar pe dl Dr. D. Stoica îl roagă să cetească discursul. E primit cu mare însuflețire și adunarea exprimă mulțumită protocolară dlui Virgil Onițiu pentru acest discurs plin de puncte de orientare.

Prezidentul Vasile Goldiș numește notari ai adunării pe domnii Dr. D. Stoica și A. Bănuțiu.

Domnul Dr. Petru Cornean salută adunarea în numele „Asociațiunii”, sora cea mai mare, iar dl Dr. M. Grosșan în numele Românilor din Oravița. Prezidentul le răspunde și mulțamește amândurora.

Secretarul Dr. I. Blaga prezintă raportul comitetului către adunarea generală, care fiind tipărit, se consideră citit și se procedează numai decât la alegerea comisiunilor.

Vin aleși:

În comisiunea pentru cenzurarea raportului comitetului dñii: Emanuil Ungurianu, Dr. V. Braniceș, Pr. Givulescu, Cor. Brediceanu și Ilie Trăilă.

În comisiunea pentru cenzurarea raportului casrului domnii: Titu Hațieg, Dr. Izidor Pop, V. Poruțiu, Dr. L. Méhes și Dr. Halic.

În comisiunea pentru înscrierea de membri noui domnii: I. Roșu, Tr. Oprea, Dr. Coca, Muntean și Mărginean.

După aceste cetește dl Dr. Valeriu Braniceș conferența sa: „Muzica și dansul poporului român în secolii XVI și XVII”. Pentru conferența ascultată cu viu interes exprimă prezidentul V. Goldiș mulțumită conferențiarului.

Fiind timpul înaintat ședința I se ridică.

La ora 1 s'a început banchetul în restaurantul „Coroana ungară”. Au participat 260 persoane.

Primul toast l-a rostit pres. Vasile Goldiș pentru Maj. Sa. Toastul a fost ascultat în picioare. Al doilea toast l-a rostit protopopul Oravței, Alexandru Popovici, pentru prezidiu și comitetul societății. Dr. Vecerdeș a toastat pentru fruntașii din Oravița și împrejurime, Dr. I. Blaga pentru

reprezentantul autorității publice, prim-pretoral Bauer.

Masa s'a ridicat la orele 4. În discursul mesei a concertat taraful Bărcă.

După masă a fost petrecere populară și seara concert.

La petrecerea populară s'au executat diferitele dansuri din Banat, și s'au dat premii pentru cele mai frumoase costume țărănești, trei de câte 20 cor. și două de câte 10 coroane. Petrecerea populară a ținut până seara.

Seara a fost concert de coruri țărănești. Au cântat mai multe coruri de țărani, unele chiar conduse de țărani. Mai bine a plăcut corul din comuna Vărădia, care-și are și orchestra proprie. La încheierea concertului domnul Vasile Goldiș a adresat cuvinte de laudă coriștilor pentru frumosul rezultat obținut în arta musicală și apoi s'a început jocul.

Sâmbătă la orele 11 s'a ținut ședința a doua a adunării generale a societății pentru fond de teatru. S'a citit procesul verbal al ședinței prime și s'a autenticat. Prezidentul Vasile Goldiș aduce de nou elogiul corurilor, cari s'au produs în seara premergătoare și promite, că li-se va trimite tuturor scrisori speciale de recunoștință din partea comitetului societății.

Se intră în ordinea de zi. Alegerea prezidentului societății. Ședința se susține pe scurtă vreme pentru a se face consultarea necesară. Se aduce la cunoștința celor prezenți, că viceprezidentul Virgil Onițiu nu reflectează la postul de prezident și se roagă să nu fie luat la nici un caz în combinație. După redeschiderea ședinței dlul Emanuil Ungurian propune iar adunarea alege cu unanimitate și cu mare însuflețire pe domnul Dr. Ioan Mhu prezident al Societății pentru fond de teatru.

Domnul Dr. Ioan M. Roșu raportează în numele comisiunii pentru înscrierea de membri noi, că s'a subscris de membri noi o sumă care trece peste șapte mii de coroane.

Domnul Dr. Valeriu Braniceș apreciază după merit raportul general al comitetului și propune votarea tuturor propunerilor cuprinse în raport. Se primește. Urmează disertațiunea dlui Aurel P. Bănuțiu despre rolul artei naționale, apoi se ceteșc telegramele sosite și ședința se ridică.

Seara a fost teatru, iar Duminecă excursiuni.

Conferențele „Asociațiunii.”

În urma deciziunii comitetului central și a adunării generale, biroul central al „Asociațiunii” va aranja cu începere dela 1 Noemvrie 1908 conferințe pentru cărturari (inteligent) în toate centrele românești mai însemnate, în cari se vor găsi cel puțin 3 conferențari și cel puțin 50 ascultători.

Cu ajutorul acestor conferențe „Asociațiunea” împlinește o dorință generală a susținătorilor ei și o lipsă a educației noastre naționale.

Sperăm deci, că ideea va fi primită cu cea mai mare însuflețire și va fi sprijinită din răspunderi de cei chemați, ca să de rezultate cât mai mulțamitoare.

Aceste conferințe se vor ținea în următoarele centre românești: 1. Abrud, 2. Arad, 3. Beiuș, 4. Bistrița, 5. Blaj, 6. Brad, 7. Brașov, 8. Caransebeș, 9. Cluj, 10. Deva, 11. Făgăraș, 12. Gherla, 13. Hateg, 14. Lugoj, 15. Năsăud, 16. Orade, 17. Orăștie, 18. Oravița, 19. Săliște, 20. Sibiu și 21. Timișoara.

Tuturor directorilor de despărțăminte, (în Arad dlui V. Goldiș, secret. cons. iar în Gherla dlui Ioan Georgiu, canonic), din orașele amintite li s'a trimis o circulară, invitându-i să înainteze biroului „Asociațiunii” până la 1 Octomvrie 1908 numele persoanelor din despărțământ cari ar dori să țină conferențe în orașul respectiv. Conferențarii vor binevoi a anunța și titlul conferenței. Alegerea obiectelor se lasă la chibzuiala domnilor conferențari.

Pentru orientarea tuturor celor ce se interesează de aceste conferențe, dăm următoarele lămuriri:

1. Pe lângă conferențarii locali biroul central va împărți pentru fiecare centru mai mulți conferențari din alte localități, așa că în fiecare centru să se țină cel puțin 5 conferențe.

2. După primirea răspunsurilor dela domnii directori ai despărțămintelor, biroul central va alcătui programul pentru fiecare centru, care se va publica în ziare în cursul lunii Octomvrie, ca la 1 Noemvrie să se poată începe conferențele. Tot atunci se vor comunica programele și directorilor de des. ărpământ, împreună cu toate îndrumările necesare.

3. Conferențele vor dura dela 1 Noemvrie 1908 până la 31 Martie 1909 și ar

fi de dorit, ca în fiecare Duminecă să se țină câte o conferență.

4. Conferențele vor fi cu o taxă de intrare minimală. Ceice se vor abona la toate conferențele dintr'o localitate vor avea o reducere însemnată.

5. Din încasările acestor conferențe se vor plăti cheltuielile efective ale conferențiarilor, cari se vor duce dintr'o localitate într'alta, iar venitul curat se va întrebuința pentru publicațiunile Asociațiunii.

6. Conferențele cele mai bune se vor publica în revista „Transilvania”.

Sperăm, că îndeosebi domnii membri ai secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii vor străni în cercul lor de activitate, ca aceste conferențe să reușească cât mai bine, pregătind fiecare membru câte o conferență-două.

Toți aceia cari doresc să țină conferențe în cadrele „Asociațiunii” se pot anunța de-a dreptul la biroul central, comunicându-și adresa și titlul conferenței.

Sibiu, 1 Septemvrie 1908.

Presidiul Asociațiunii:
Șulufu.

Adunarea populară din Săliște.

— Raport special —

— 1 Septemvrie.

Dumineca trecută s'a ținut și în Săliște o adunare populară conchemată în pripă de frunțașii de acolo. Și poate că chiar pentru aceasta a fost așa de imposantă, căci într'adevăr, a fost o adunare, cum de mult n'a văzut Săliștea. A contribuit însă la reușita acestei măreșor adunări în tot cazul și prezența liderilor deputaților nostri naționaliști: Dr. Vlad, Dr. Vajda și Dr. Maniu. Aceste caractere de granit, bărbați integri și cu suflet într'adevăr curat au venit și la Săliște, ca să se mai însuflețească și ei și să se inspire dela poporul curat al acestor plaiuri, care a păstrat și păstrează cu multă sfîntenie graiul, portul și legea noastră românească, ca nici într'o parte pe unde e resfirat.

Numiții deputați ai nostri, inspirați parecă de aceste sentimente ale poporului, în mijlocul căruia au venit și care i-a primit cu inimă curată — simbolisată prin un grup de fetișcane care i-au bombardat formal cu flori, — s'au și achitat în mod demn de misiunea ce și-au luat-o. Au ținut în frunte cu fostul deputat al cercului Dr. N. Comșa adevărate discursuri olasice. S'au întrecut așa zicând unii pe alții.

Întreaga după ameză a Duminecii — cât a ținut adunarea — ei au deslușit poporului scopul adunării în toate direcțiunile și din toate punctele de vedere. Au vorbit despre situația politică în general și în special despre votul un versal. Părea, că te afli într'un adevărat parlament românesc. Bat-o focul de pasivitate! Acum vedem, cât de nefastă a mai fost ea pentru însetatul nostru popor, care aleargă din toate părțile să asculte o vorbă românească, măcar. În lungul șir de ani ai pasivității nici atâtea nu puteau oamenii gusta, ci dormiau somnul de moarte pe toate terenele.

Astăzi poporul nostru prin adunările de felul acesta e atât de deșteptat, încât nici guvernânții nostri și nici „viclenii nostri recini” nu-l mai pot ținea înătușat.

Îți creștea inima văzând și în Săliște cum vine poporul grupuri-grupuri din toate comunele mărginașe, în frunte cu preoții și dascălii lor, ca să asculte o vorbă românească și o povață bună dată de oamenii sei luminați.

Întreaga și marea piață a Săliștei era plină de acest popor, care sorbea vorbă de vorbă, ieșită din inimă curată românească. Spusu-le-au deputații mulți și de toate. Datu-le-au învățături adevărat folositoare și i-au conșurat să țină și mai departe cu sfîntenie la legea românească și când vor fi chemați din nou să alerge ca și până acum sub steagul desfășurat al activității noastre românești pe toate terenele.

Și atunci se va adevăra cele spuse de unul dintre oratori, că înzadar se va sbate ministrul Apponyi să fie mai mare ca însuși Dumnezeu, care ne-a făcut Români, căci ca Români avem să și trăim pe aceste plaiuri, deoarece nici priveghitoarea nu va clonăni nici când ca cioara, ci tot ca priveghitoarea va cânta până-i lumea.

Adunarea populară din cercul electoral al Cristianului ținută Dumineca trecută în Săliște a fost astfel o adevărată elevație sufletească din toate punctele de vedere. Toți am părăsit Săliștea cu aceste sentimente și cu dorința, ca astfel de întruniri să se țină în toate părțile noastre românești, cât de des.

NOTĂȚI.

Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru mai rămâne în Ischl până la 7 Septembrie n. când apoi pleacă la Budapesta.

La Ischl. Pe mâne, Joi, e chemat la Ischl Moștenitorul de tron *Francisc Ferdinand* și e chemat și ministrul comun de externe, baronul *Aehrenthal*. Să crede că Maiestatea Sa vrea să-i consulte în o chestie importantă din domeniul politicii externe.

Zaharie Bârsan și Olimpia Bârsan la Sibiu. Precum am fost anunțat deja într'un număr mai recent, Dl și Dna Z. Bârsan își vor da concursul prețios la reprezentarea teatrală ce se va da Vineri în 4 Sept. n. în sala „Muzeului Asociațiunii”. Programul acestei reprezentații e următorul: 1. *Un urs*, comedie într'un act de A. Cehov. 2. *Declamații*. 3. *Adresa greșită*, comedie de * *. Bilete se vând la librăria arhidiecezană, Joi și Vineri după amiază, precum și sara la casă. Prețul locurilor: I K 2 —, II K 1:50, III K 1 —, loc de stat K —60 și balcon K 1:50. Începutul la 7½ oare seara. Atragem și cu această ocazie atențiunea On. public românesc asupra reprezentației acesteia și așteptăm și dorim, ca o participare cât mai numeroasă și o apreciere justă — ținând samă de toate împrejurările noastre, — să fie răsplata zelului și ostenețelor iubitorilor nostri artiști în munca lor culturală desinteresată.

Procesul „Gazetei”. Ziariul „*Gazeta Transilvaniei*” din Brașov are proces de presă, pentru că a reprodus în estras un articol al marelui poet norvegian *Björnsterne Björnson*, din o revistă franceză. Ziua pertractării e fixată din partea prezidențului curții cu jurați din Târgul-Murășului pe 17 Septembrie n. c. Responsabilitatea pentru publicare a primit-o domnul *Ioan Spudercu*.

† **Ioșif Roman**, avocat, președintele societății fondului pentru înființarea unei școli de fete române în Oradea, membru în direcțiunea institutului de credit Bihoareana, fost vicecomite și protopretore în penziune, după grele suferințe și primirea sf. taine ale muribunzilor, a încetat din viață în 29 August 1908 st. n. la 4 oare d. m. în etate de 80 ani, în Oradea-mare. Rămășițele pământești ale adormitului s'au așezat spre odihnă vecinică după prohodul săvârșit în Catedrala gr.-cat. din Oradea-mare în 31 August 1908 st. n. la 4 oare d. m. în cimitirul din Vărad-Ujváros. Sfânta liturgie întru repaosul sufletului adormitului s'a celebrat în Catedrala gr.-cat. din Oradea în 1 Septembrie st. n. dimineața la 7 oare. Fieți țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Nerecunoașterea unei bănci române. Z'arele maghiare publică știrea, că banca românească din Dezna, în fruntea căreia se află deputatul Dr. Ioan Suciu, s'a constituit în primăvara aceasta cu un capital de 100.000 cor. Tribunalul din Arad, fiind invitat de direcția băncii să înregistreze firma, a trimis actele conform legii ministrului de comerț pentru ca înregistrarea să fie publicată în organul de comerț oficial. Comisarul ministerului de comerț însărcinat cu controlul înregistrării firmelor a refuzat însă publicarea pe motiv, că statutele au cuprinde puncte nelegale și a comunicat aceasta tribunalului din Arad, invitându-l să ceară direcției băncii românești modificarea statutelor. Tribunalul din Arad a răspuns acestei invitații, făcând demersurile necesare.

Conferențe pastorale în dieceza Aradului. Prin un circular adresat tuturor protopresbiterilor și preoților de pe teritoriul consistoriului gr.-ort. român al Aradului, sunt îndrumați preoții din fiecare tract protopresbiterial să se întrunească cel puțin odată în an în conferență pastorală-catolică, care este însă a se ține necondiționat înainte de sărbătorile Nașterii Domnului. Participarea e obligatorie pentru toți preoții.

Facultate de litere în Dobrița. La școala superioară maghiară din Dobrița, susținută din partea bisericii reformate, s'a deschis cu începerea anului școlar curent, pe lângă facultatea teologică și cea de drept, cari au existat până acum, încă și facultatea de litere. Au fost angajați pentru noua facultate patru profesori noi, și vor ține prelegeri și profesorii dela celelalte două facultăți. Deschiderea noiei facultăți s'a făcut în speranța, că a treia universitate are să o capete negreșit — Dobrița.

Post de profesor. La institutul pedagogic gr.-ort. român din Caransebeș e vacant postul de profesor pentru limba și literatura română, limba și literatura maghiară și istorie. Salariul anual e 1600 coroane, bani de evartir 400 coroane, cinci evincenvenii a 160 coroane și dreptul la penzie. Concursul publicat în „*Foia Diecezană*” numărul din urmă expiră la 17 Septembrie v. 1908.

Alegere de protopresbiter. Pe 4/17 Septembrie c. e convocat sinodul protopresbiterial al tractului Vascău, la 9 oare dimineața, în biserică gr.-ort. română din Vascău, pentru efectuarea alegerii de protopresbiter al tractului Vascău. Comisar consistorial pentru actul alegerii a fost numit din partea consistoriului nostru din Oradea-mare d-nul asesor *Andrei Horvath*.

A 5-a expoziție de poame, struguri și derivatele lor o va aranja „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” în toamna anului de față în comuna *Aer'g*. La cerere ministrul de agricultură a dăruit Reuniunii 300 cor. la acoperirea premiilor expoziției. În vederea marelui produceri de poame din partea locului, expoziția promite a avea bun rezultat.

Coleră. În Varșovia și în Moscova s'au ivit câteva cazuri de coleră asiatică. Statele vecine au luat măsuri, ca periculoasa boală să nu treacă și la ele.

La fondul Victor și Eugenia Tordășian pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit: dna Mărioara Dr. Giuraidi n. Olteanu soție de medic Craiova, 5 cor.; Dr. George Giuraidi medic, 1 cor.; Ioșif Schiopu, publicist 20 bani; Radu Barcianu librar 14 bani; dl Dumitrescu (București) 30 bani; Maria Moga n. Grecu din prilejul onomastice sale, Petru Moga fanzeler, fiul lor Petru, Traian și Octavian, dela toți 1 cor.

Advocat nou în Sibiu. Domnul Dr. *Ioan Ivan* aduce la cunoștință publică, că și-a deschis cancelaria advocațională în Sibiu, piața mare, capul străzii pintenului Nr. 2.

La „Reuniunea sodalilor din Sibiu” au fost primiți următorii membri ordinari: Irimie Sezu sodal cismar (originar din Șura-mare); Andrei Pușcas sodal faur (Șarmășel); Nicolae Bordia măestru cismar; Daniil Șerban sodal rotar (Voila); Ioan Bozeș sodal faur (Cuștelnic); Mihail Simedrea sodal pantofar (Dobra); Ilie Bozeș sodal rotar (Tritiu super.); George Secaș sodal pantofar (Rehău); Nic. Peștes sodal rotar (Recea tel.); George Baciu sodal pantofar (Homorod); Aurel Bârsan sodal rotar (Alțina); George Chelemenci sodal măsar (Sibiu); Iacob Crișanu sodal rotar (Iara de jos) și Cosma Jinariu sodal măsar (Șugag); iar dl Nicolae Zigre seor. la consist. metropolitan, a fost primit membru ajutător al Reuniunii.

† **Maria Macelariu n. Arseniu** soția vrednicului întreprinzător din Gurariului, Ilie Macelariu, a răposat în 30 August, în etate de 40 ani. Înmemorarea i s'a făcut în 1 Septembrie la 2 oare d. a. în cimitirul bisericii gr.-ort. d-n Gurariului, în prezența unui număr public. Fieți țărâna ușoară.

Al 134-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmemorare din Sibiu” a soluț. ajutoriul statutar după răposatul membru *Elena Muntean n. Moldovan*.

Acesta este al 134-lea cas de moarte în sinul Reuniunii române de înmemorare sibieni.

Palatul parlamentului din Tokio. Guvernul Japoniei a trimis pe cel mai bun arhitect din țară să facă studii în lumea întreagă cu privire la întocmirile din lăuntru și la forma din afară a palatelor parlamentare, pentru că voeste să zidească un nou palat parlamentar în Tokio, care se întrecă pe toate celelalte din lume. Palatul va fi construit din piatră și fier. Spesele sunt preliminate în suma de 50 milioane coroane.

Posta redacției.

Dlul I. G. în O. S'a predat afacerea celor competenți, iar din partea acestora s'a scris în cauză oficiului protopresbiterial concernent.

Teatru ungurese.

Mercuri: „Ördög”, comedie în 3 acte. *Joi: „Czigánybárok”* operetă.

Înștiințare.

La gimnaziul public român gr. or. din Brad anul școlar 1908/9 se începe la 1 Septembrie v. 1908.

Părinții, cari doresc a-și da copiii la acest institut, sunt poștiți a se prezenta cu fiii sau ficele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale la 1—3 Septembrie v. 1908 spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează prima dată la gimnaziul ori școala primară împreună cu acesta vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă îl vor prezenta toți școlarii, cari au absolvat clasa precedentă în institutul nostru. Examele de corigență se vor ține la 31 August v. a. c. Ceia se vor prezenta mai târziu, vor trebui să dovedească cauza întârzierii.

În clasa I. gimnazială se primesc numai școlarii, cari au împlinit anul al nouălea, dar n'au trecut peste al doisprezelea; asupra primirii celor trecuți peste doisprezece ani hotărăște conferența profesorală și numai în 4 Septembrie primește atari școlarii, dacă nu s'a ajuns numărul prescris pentru o clasă.

Școlarii din școala poporală se vor primi în școala primară, ori în clasa I. gimn.

În școala primară didactul e 6 cor. pe an și 2 cor. taxă de înscriere.

În clasele gimnaziale școlarii români gr. cr. și gr. cat. din protopresbiteratele Zarandului și Halmagiului solvesc didactul de 16 cor. pe an, iar cei de alte confesiuni și de alte naționalități și din alte locuri câte 24 cor. pe an.

Fiecare școlar solvește pentru bibliotecă câte 2 cor. la an, taxă de înscriere 6 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru „fondul școlarilor morboși” câte 1 cor., pentru maiial și excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu conduită bună se scutesc de didactul, sau se împartășesc de ajutoare și beneficii din fondul „Masa studenților” sau din alte mijloace de cari dispune institutul.

Didactul se solvește deodată la înscriere, sau în două rate, și anume, întâia rată la înscriere și a doua în Februarie.

Toate celelalte taxe în sumă de 14 coroane se solvesc deodată la înscriere.

Fără știrea și învoirea direcțiunii gimnaziale școlarii nu pot ocupa cuartire.

Fiecare școlar trebuie să aibă cărțile de școală admise la acest institut. Cărțile rupte și murdare se vor lua dela școlarii și se vor nimici.

Dela fiecare școlar se cere să aibă îmbrăcăminte corespunzătoare și haine de pat.

În 4 Septembrie 1908 medicul gimnazial va visita școlarii în prezența dirigentului de clasă, se va face împărțirea orelor și se vor începe prelegerile pe anul școlar 1908/9.

În 8 Septembrie v. 1908 se va face Invocarea Duhului Sfânt și cetirea legilor școlare.

Brad (Brad), 15 August 1908.

Direcțiunea gimnazială.

Mulțămită publică.

La producțiunea teatrală și la petrecerea cu joc aranjată de inteligența română din Agnita la 9 August st. n. a. c. a încurs cu bilete suma de cor. 226,90 lângă care s'au adaos ca suprasolviri dela P. T. Domni: I. Muntean protop. cor 6, Dr. S. Chieșian adv., V. Păcală prof. ambii câte cor. 2:40, I. Titeni cand. de adv. cor. 4, G. Borzea paroh cor. 5, V. Debu paroh, R. Constantinescu, paroh cor. 3, T. Mosora cand. jud. cor. 3:40, D. Pulca, M. Păcală, I. Răduț paroh, N. Gavrea, I. Tat, M. Grecu, G. Trif, parohi, I. Paicu învățător, fiecare câte cor. 2, G. Conta V. Cosma, parohi, și Karacsony lăcătuș fiecare câte cor. 1:20, A. Oancea, I. Petrișor, N. Pandrea, I. Floca, parohi, S. Armean econom, M. Binder, cand. de preot fiecare câte cor. 1, I. Bendorcean not. cerc., V. Stoian câte 80 fil. — Suma de cor. 5640.

În total au intrat cor. 283:30 din care subtragându-se spesele cu cor. 204:58 rezultă un profit curat de cor. 78:72.

Această sumă s'a distribuit în părți egale de câte cor. 39:36 și s'a adaos, conform destinațiunii, la fondul tractual și la fondul de zidire al bisericii gr. or. din Agnita.

Stimaților oaspeți participanți precum și marinoșilor contribuenți li-se exprimă și pe calea aceasta profundă mulțămită.

Agnita 31 August 1908 st. n.

Comitetul aranjator.

ECONOMIE.

A XVIII-a expoziție de vite

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului.”

I. Programul

expoziției de vite, ce se va ține la Duminecă la 6 Septembrie n. 1908 în comuna Șura-mare.

1. Cu scop de a înainta economia de vite, „Reuniunea rom. de agricultură din comitatul Sibiuului”, va aranja la 6 Sept. n. 1908 în comuna Șura-mare o expoziție de vite împreună cu distribuie de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astădată la vite cornute, cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ține în ziua amintită, începând dela 10 ore înainte de amiază și până la 1 oră după amiază, când va urma premiarea.

Expoziția se va ține pe locul numit „Ulița bisericii.”

3. La expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele: Șura mare, Slimnic, Hamba, Gușterița, Bungard, Șura-mică și Turnișor.

Pentru vitele aduse afară de Șura mare se cer pașapoarte în regulă.

Cerând trebuința proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele timp de ¼ de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

La fiecare vită respective grupă de oi se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

5. Exponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribui 36 de premii în sumă totală de 200 coroane, dăruite de comisiunea economică a comitatului Sibiu, și anume, se vor distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa indigenă și străină).

a) tauri de 3—5 ani: două premii de câte 10 coroane;

b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 cor., 1 premiu de 6 cor. și 2 premii de câte 5 cor.;

c) junice și tăureni de 1—3 ani: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 cor. și 2 premii de câte 5 cor.;

d) vitele de ¼—1 an: 1 premiu de 8 cor., 3 premii de câte 5 cor. și 6 de câte 2 cor.

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor. și 2 premii de câte 5 cor.

b) noatini din 1908: 1 premiu de 5 cor. și 2 premii de câte 4 cor.;

c) noatine din 1908: 1 premiu de 5 cor.; 2 premii de câte 4 cor. și un premiu de 3 cor.;

d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 cor. și 2 premii de câte 5 cor.

II. Premiarea.

1. În scopul premierii, comitetul central al Reuniunii agricole a ales juriul consistător din d-nii: Pantaleon Lăcuța, Ludovic Fabritius, primpretor în Sibiu, ca reprezentant al comisiei economice comitat; Ioan Chirea, Petru Dragits, ambii din Săliște; Aurel Coșciuc, Dr. Ioan Ströia, Romul Simu, Vic. Tordășianu, Dr. Petru Șpan, Dr. Vasile Stan, Dr. Lucian Borcia, Emil Verzar, Oprea Stefleș și Andrei Teodor, toți din Sibiu; Nicolau Ioșif, învățător din Aciliu, Ioan Popescu din Sibiel, apoi N. Opreș paroh, Ioan Răstăntă, căreimar, Ioan Turculeț, Dan Dușă, Ioan Ciupea, toți economi din Șura-mare; Simeon Bortan, inv., Clemente Nicula, paroh, Ioan Georgian, epitrop, Pavel Mihăilă, cantor, Teodor Mașca, econ., toți din Slimnic; Ananie Decei, paroh, Alex. Cristiu, epitrop și Alex. Munteș, econom., toți din Hamba; Traian Petrișor, paroh, G. Stănase, Iac. Moldovan și George Iacob, toți învățători pens. și Ilie Perea, propr., toți din Gușterița; Toma Modran, par., Nic. Stoica, inv., Toma Giora epitrop, Nicolau Drăgan, notar și George Bucurenciu, econom., toți din Bungard; Aron Mihuleț, par., Nic. Tomuța, inv., Ioan Ciolan, George Ludogăsan, Petru Ciolan și Toma Murășian, toți econ. din Șura-mică; Romul Platoș, par., Ioan Radu ospătar, Ioan Muntean epitrop, Pavel Vule, econ. și Gligor Vule, epitrop, toți din Turnișor. Membri absenți sau împedecați dela vot, se înlocuiesc prin suplenți.

(Va urma.)

Nr. 766/1908 prot. [253] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Criș**, protopresb. tractului Sighișoara, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele pentru acest post sunt: 600 coroane, salar din cassa bisericească computate fiind lemnele necesare de foc cu 40 cor., caurtir liber în edificiul școlii.

Cu 1 Iulie 1910 salariul să va întregi conform art. de lege XXVII/1907 la 1000 cor. solvabil din cassa bisericească.

Cuincuenalele să compută începând dela definitivare numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt la această școală!

Reflectanții la acest post să poseadă cunoștința limbii maghiare în sensul articolului de lege suscitată, să documenteze pe lângă celelalte recerinte legale, că au absolvat cu bun succes patru clase gimnaziale.

Alesul e dator a provea învățământul în școală cu elevii dela 6—12 și cu cei dela 13—15 ani, a instrui pe elevii de toate zilele și pe cei de repetiție cât și pe tinerimea adultă în cântările bisericești și a le conduce în Dumineci și sărbători. Va conduce și grădina de pomări.

Concurenții au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiterial, cu înădătorirea a să prezenta înainte de alegerea poporului în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Sighișoara, 14 August 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în comuna **Mucundorf**, tractul Cohalmului se scrie concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt 300 cor. dela P. V. Consistor arhidiecezan, 300 cor. din cassa bisericească, caurtir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

Cereri de concurs au să fie înaintate la oficiul protopresbiterial până inclusive 30 August v. 1908.

Cuincuenalele se vor computa după anii de serviciu începând cu ziua introducerii în oficiu.

Alesul va avea să cânte cu elevii în cursul sf. liturghii.

Mucundorf, 19 August v. 1908.

Harion Enciu
par. gr.-or.

[254] 1—3

Ad Nr. 1092/908. [255] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școlile confesionale rom. gr.-or. din comunele **Agribiciu**, **Bica rom.**, **Nadișul rom.** și **Rogojel**, aparținătoare tractului protopresbiterial rom. gr. or. al Clujului, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu fiecare post sunt: 600 cor. salar din repartitie dela popor, caurtir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subscrisului până la termenul sus indicat și a-se prezenta înaintea poporului la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant, fiind îndatorat alesul învățătorii a conduce corul cu școlarii.

Cluj, 16 August 1908.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. în conțelegere cu comitele parohiale.

Taliu Roșescu
protopresb.

Nr. 577/1908. [256] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III **Răstoșnea-Poleț** se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. despre ajutorul dela stat.

Petenții vor așterne suplicile concursuale, instruite în sensul legilor în vigoare subscrisului în termenul deschis; iar concurenții, în vre-o Duminecă ori sărbătoare, cu previa încunoștințare a oficiului protopresbiterial au a se prezenta la biserică din comuna Poleț pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Murăș-Cueșd, 16 August, 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. Reghin, în conțelegere cu comitetul parohial.

Galacteon Șagău
protopresb.

Nr. 9420 Școl. [241] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din comuna **Hodac**, protopresbiteratul Reghinului, în senzul ordinului konz. dto 8 August a. c. Nr. 9420 Școl. să scrie concurs din oficiu. Cererile sunt a să trimită la oficiul protopresbiterial concernent până inclusive **26 August v. a. c.** Emolumentele sunt cele uzuale. Cuincuenalele să compută dela ziua intrării în oficiu.

Sibiiu, din ședința cons. arh. ca senat școlar, ținută la 8 August v. 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Concurs.

Pentru ocuparea a două posturi de învățători la școala confesională gr.-or. română din **Saliste**, protopresbiteratul Salistei, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu cele două posturi de învățători sunt:

Salar fundamental 1000 cor. Relut de caurtir pentru căsătorii 300 cor., pentru cei necăsătoriți 100 cor. Relut de grădina 20 cor. și cuincuenalele legale asigurate conform legii.

Dela concurenții să cere să aibă calificățiunea recerută. Cei cu calificățiune superioară ori cu calificățiuni speciale (d. e. pentru școala de meserii, curs economic, curs de desen), ori cu cunoștințe mai largi limbistice vor fi preferiți.

Învățătorii sunt datori a duce copii Dumineca și sărbătoarea la biserică și a provea cu ei cântările liturgice.

Aleșii sunt datori a instrui și în școala de repetiție.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor înainta concursurile în termenul deschis, provăzute cu documentele recerute (atestat de botez, atestat de gimnaziu, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu și speciale) la subsemnatul oficiu protopresbiterial, având a se prezenta totodată și în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a să face cunoscuți alegătorilor.

Din ședința comitetului parohial al bisericei române gr.-or. din Saliste ținută în 10 August 1908.

Dr. Comșa   **Constantin Criștin**
prez.   not. com.

Văvut.   **Dr. Ioan Stroia**
(251) 1—3   protopresb.

Nr. 132/908. [239] 2—3

Concurs repeți.

Pentru întregirea postului al IV-lea de învățător la școala confesională din **Ludoșul mare**, tractul Mercurei, să scrie concurs nou cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” conform concludului comitetului parohial din 4 August.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 coroane din cassa bisericească cu adausul ca după ocuparea definitivă a postului să va cere întregirea dela stat conform art. de lege XXVII din 1907. Cuincuenalele pentru serviciul din alte comune nu-i compet.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și aștearnă suplicile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat, recerându-se a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în comună cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului. Preferiți sunt cântăreții și pentru cazul că vor forma un cor, vor primi o remunerație deosebită.

Ludoșul mare, în 4 August 1908.

I. Cosma   **I. Oltean**
prez.   notar.

Nr. 684/909. Cu consensul meu.

Avr. S. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 225/908. [238] 2—3

Concurs.

Se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea următoarelor posturi de paroh din protopresbiteratul Hunedoarei, și anume:

1. **Baia lui Craiu** cu crângurile **Curpeni**, **Păroasa** și cu filiile **Cernișoara-Florese**, **Toplița** și **Vălar**.
2. **Dobâca**, cu filiile **Hasdeu** și **Galeș**.
3. **Josani**, cu filia **Pestișul-mic**.
4. **Ruda**, cu filiile **Plop** și **Poenița-Voini**.

Emolumentele împreunate cu posturile de paroh din aceste parohii de cl. III. sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Competenții la vreunul din aceste posturi să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din respectiva comună spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Hunedoara, la 30 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr. ort. al Hunedoarei.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 318/1908. [244] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile populare confesionale gr.-or. române din comunele mai jos numite în protopresbiteratul Iliei, să scrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Booz**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, caurtir, lemne de foc și grădina școlară.

2. **Tărnăvița**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, caurtir, lemne de foc și grădina școlară.

3. **Brădețel**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, caurtir și lemnele necesare de foc.

4. **Glodghilești**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, caurtir și lemnele necesare de foc.

5. **Furcsoara**, cu salar de 600 cor. și anume: 500 cor., din darea cultului bisericesc și 100 cor. din fondul de bucate, caurtir în natură, grădina și lemnele necesare de foc.

Cel ales va avea a provea învățământul și în școala de repetiție.

6. **Sirbi**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, caurtir, grădina școlară și lemnele necesare de foc.

7. **Valealungă**, cu sa'ar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, caurtir corăspunzător și celelalte edificii economice, grădina prescrisă de lege și lemnele necesare de foc; alesul va funcționa și ca cantor, pentru care va primi venitele cantorale îndatinate.

Salariile cu 1 Iulie 1910 să vor întregi parte din mijloacele bisericilor parte dela stat până la suma prescrisă de lege.

Cuincuenaliile la aceste posturi să compută numai după anii serviți la respectiva școală, după instituirea definitivă.

Aleșii învățători primesc pe lângă altele îndatorirea să cânte cu elevii Dumineca și în sărbători la liturgie în biserică.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să și aștearnă cererile provăzute cu documentele prescrise subsemnatului oficiu în termenul deschis și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din respectiva comună spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Ilie, la 7 August v. 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Iliei, în conțelegere cu comitele parohiale.

George Oprea
protopresb.

Nr. 728/1908. [242] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala populară gr.-or. română din comuna **Iacobeni**, protopresbiteratul Agnitei, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Rom.” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor. și anume 340 cor. din repartitie dela popor, lemnele necesare pentru foc computate în 60 cor. și 200 cor. ajutor din fondul arhidiecezan.

2. Caurtir în natură constător din o odaie în edificiul școlii.

Cuincuenalele să vor computa numai după anii serviți neîntrerupt la această școală după instituirea definitivă în oficiu.

Concurenții la acest post să-și aștearnă cererile instruite cu documentele prescrise (Atestat de botez și de studii, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări, de oare-ce alesul învățător va avea să cânte cu elevii la sf. liturgie și să instruiască tinerimea adultă în timpul satorit de comitetul parohial.

Agnita, 8 August 1908.

Oficiul protopresbiterial.

Ioachim Muntean
protopresbiterial.

Săpun de lapte de lilie

Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 24—40

APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIĂȘ

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, împrospetează.   **Recomandată de medici.**

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburii de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunei. — **Prospecte trimite la cerere administrația**

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.
(286) 77—100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Adam I., Constanța pitorească . . . 2'—
Brediceanu, Doine și cântece caet . . . 4'—
I/II a . . . . . 4'—
Brediceanu, Jocuri caet I/III . . . 4'—
Sandu Aldea, Pescar de Islanda 1'50

Sfaturile unui plugar luminat I. . . . . —50
Vlahuță, Din trecutul nostru . . . 3'50

Cărțile pentru școlile populare după catalog separat.